

הנדון:

המילחמה לא פרצה בגללו. להיפך: הוא נפגע בגלל המילחמה!

תגלית ארגוב

הופעתו של שלמה ארגוב על מירקע הטלוויזיה היתה מרגשת מאוד. ליבו של מי לא יצא אל האיש ככסאיה הגלגלים, המדבר — ולוא רק כמה מילים — למרות שכדור חלף במוחו? לא פחות מרגשת היתה אשתו, שעמדה לצידו במשך שלושה שנים ארוכות ונוראות אלה, כמעט בלא תיקווה לשיקום כעלה. אך מרגשת ביותר היתה הרישת חווה ארגוב להקמת ארגוב לחקירת מילחמת-הלבנון.

את חווה ארגוב רודפת, לזכרה, הטענה שבגלל הפיגוע בכעלה נפלו יותר מ-650 צעירים ישראליים.

חווה ארגוב רוצה בחקירה, כדי להוכיח כי אין קשר בין הפיגוע בשגריר ובין המילחמה.

אולם דווקא לשם כך אין צורך בוועדת-החקירה. העובדות ברורות גם בלעדיה.

ניהלתי באמצעים שלי חקירה ממושכת כדי לברר את טיב הקשר בין הפיגוע והמילחמה. ריאיוני על כך גם כמה מן המנהיגים הבכירים של אש"ף. חלק של הדברים כבר פורסמו. אם חווה ארגוב עדיין שרויה בערפל מעיק, יש חובה להביא את הדברים כאן במלואם.

הפרטים העיקריים כבר הפכו חלק מן ההיסטוריה.

זה היה מהלך-הדברים:

- השגריר ארגוב נורה בראשו בצאתו ממלון דורצ'סטר מול הייד-פארק בלונדון. זה היה ביום החמישי, ה-3 ביוני 1982.
- למחרת היום פתח שר-הביטחון, אריאל שרון, בהפצצה מאסיבית של ביירות ואתרים אחרים בלבנון, כביכול כתגובה על הפיגוע של אש"ף בשגריר. היו מאות הרוגים ופצועים. זה היה ביום השישי, ה-4 ביוני 1982.
- ביום שלאחר מכן, יום-השבת, ה-5 ביוני 1982, פתחו כוחות אש"ף, כמצופה, בהפגזות-גומל. הפגזה זו, אף שהיתה רחבת-ממדים, כמעט ולא גרמה לנזקים. אדם אחד — חייל שנסע בכביש — נהרג. הרושם היה שאנשי אש"ף נמנעו ככוונה מלגרום לאבירות נרחבות, כדי שלא לספק אמתלה למילחמה.

● למרות זאת ניתנה לצה"ל הפקודה לפתוח במילחמה בלבנון. שהחלה למחרת היום, ה-6 ביוני 1982. כאמתלה למילחמה שימשה הפגזת הגליל ביום-השבת. כדי להדגיש זאת, העניק מנחם בגין למילחמה את שם-הכינוי "מבצע שלום הגליל".

הקשר בין המאורעות הוא ברור לחלוטין, ואינו נתון בשום ספק. להצדקת המילחמה היתה דרושה ההפגזה בשבת. הסגזה זו לא היתה באה לולא ההפצצה המאסיבית של לבנון ביום השישי. הפצצה זו לא היתה יכולה להתבצע לולא סוסקה לה עילה סבירה, עלידי הפיגוע בשגריר הישראלי.

עד כאן הכל ברור לחלוטין.

מה שעוד אחריו הפיגוע בלונדון כבר ידעו מנהיגי ישראל שהוא לא נוצע עלידי אש"ף.

ממשלת-בריטניה, שחששה מפני מה שעלול היה לקרות (ואכן קרה), הודרה בצורה חריגה מאוד להודיע ברכים מיהו האירגון האחראי לפיגוע; אירגונו של אברנידאל.

אירגון זה אינו שייך לאש"ף. להיפך: הוא האויב הגדול ביותר של אש"ף בכלל, ושל יאסר ערפאת וחבריו בפרט, בעולם הערבי כולו.

ככל זאת העמידו מנהיגי ישראל פנים כאילו נוצע הפיגוע עלידי אש"ף, ושואו מייבב על כן הפצצה מאסיבית של "בסיסי המחבלים" (קרי: מישרי אש"ף ומסורתיים) בביירות.

זה היה תרגיל להונאת הציבור הישראלי. אם חברי הממשלה וראשי האופוזיציה לא ידעו את העובדות, שהיו גלויות לעין, הרי הם כסילים גדולים יותר אף מכפי שהם נראים.

מז היתה הרישת לא ידעו את העובדות, שהיו גלויות לעין, הרי עובדה אחת: מי שהורה לרצוח את השגריר ארגוב רצה בפלישת צה"ל ללבנון.

די להיות בטוחים בכך יש לזכור את רקע הדברים.

במשך שנה שלמה, מאז התמנה כשר-הביטחון, תיכנן אריאל שרון ובפרהסייה את הפלישה ללבנון.

שרון ונשיא-כחלו, הרמטכ"ל רמאל איתן, הלכו "למכור" את הסחורה הזאת לקהל הישראלי באופן שיטתי. תישעה חודשים לפני פרוץ המילחמה פורסמו עדיה ופרטיה בשבועון זה, באישור הצנזורה הצבאית. ככל שהתקרמו הדברים, כן רבו הפירוטומים עליה בישראל ובעולם, ורובם היו מתורככים עלידי שרון ואנשיו. מעולם לא הובנה מילחמה פחות סודיות.

דובר על המילחמה והתוכחו עליה, למרות שבגבול הצפוני שרר שקט מוחלט, בעיקבות שביתת-הנשק בין ישראל ואש"ף, שהושגה עלידי השליח האמריקאי פיליפ חביב (טוב שיצחק רבין אישר עובדה זו שוב, במישית, לפני כמה ימים בכנסת).

ישראל אינה יכולה לפתוח במילחמה בלי אישור מפורש של וושינגטון. לכן פתח שרון בפעולה נרחבת לשינוע האמריקאים, כמה ימים לפני הפיגוע בשגריר ארגוב השיג שרון, סוף-סוף,

את האור הירוק, בפגישה עם שר-החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג. אי להעלות על הרעת שהייג נתן אישור זה, מבלי שקיבל את הסכמת הנשיא רונלד רגן לכך.

האישור האמריקאי היה מותנה בתנאי חשוב אחד: שסתירת המילחמה תבוא רק אחרי מעשה סרובוקציה בולט, שישכנע את דעת-הקהל העולמית בהצדקת הפלישה.

הנסיון לרצוח את השגריר הישראלי בלונדון, התגמול הישראלי והפגזת ישובי-הגליל עלידי כוחות-אש"ף היוו את הפרובוקציה הבולטת הזאת.

עניין התיזמון ממלא תפקיד חשוב בשרשרת ההגיונית.

כדי שיוכל למלא את תפקידו, כעילה למילחמה, היה הפיגוע צריך לבוא בדיוק בזמן שבא: אחרי פגישת שרון-הייג, שבה ניתן האישור האמריקאי ואחרי השלמת ההכנות של צה"ל.

ואכן, כל הסימנים מעידים על כך שהפיגוע הוכן בחיפזון בלתי-אוסייני, כדי לבוא בשעה היעודה.

האירגון של אברנידאל הוא אירגון-רצח מיקצועי. בעל ותק

השגריר ארגוב כדיפלומט צעיר: הכל ברור!

רב כפיגועים מסוג זה. ברוב המיקרים לא נתפסו המבצעים כלל, ובמיקרים אחרים נתפסו כעבור זמן.

הפעם נעשה הכל ברשלנות מוחרה. למיבצע גוייס בראחו של אברנידאל עצמו, שלא היה טרוריסט מיקצועי, אלא סטודנט שנשלח על-חשבון האירגון ללונדון, בפרוטקציה, וכלומר: הוא לא היה טרוריסט בהסוואה של סטודנט, אלא למעשה סטודנט שהעמיד כלפי אירגונו פנים של טרוריסט. כפי שהעיד הביצוע, לא היה האיש מאומן.

לא הוכנו דרכי-מילחמה בצרפת. לא נעשה דבר כדי לטשטש את העיבות, המבצעים ושותפיהם נתפסו כמעט שיש, גם זהותם התגלתה מיד, ונתפסו אצלם חומר רב שהעיד על תוכניות האירגון.

מכיוון שלרשות אירגונו של אברנידאל עומדים כל המשאבים של ממשלה ריבונית (סוריה) ושרות דיפלומטי חסין, הרי חוסר-מיקצועיות תמוהה יכול למצוא רק הסבר אחד: הדבר נעשה כבהילות כה רבה, עד כי האירגון נאלץ לוותר על הכנות מדוקדקות. לא היה לו רק חשוב לבצע את הפיגוע, אלא גם לבצע אותו בזמן המדויק שבו בוצע.

במלם אחרות: מי שנתן את ההוראה ידע כי המילחמה צריכה לפרוץ בזמן מסויים, בהתאם לתוכנית, ורצה לספק לה את העילה הדרושה.

מי, אם כן, נתן את ההוראה?

עיצאם אל-סרטאווי, שנרצח בעצמו עלידי אברנידאל כעבור שנה, האמין עד יומו האחרון שאברנידאל פעל על פי הוראת המוסד הישראלי. הוא סבר כי המוסד שולט באירגונו של אברנידאל במישית, או שהסתגן לתוכו בצורה המאפשרת לו להכתוב את מהלכיו.

לא קיבלתי תיזה זו, ואינו מקבל אותה גם עכשיו.

סברה אחרת היא שאברנידאל פעל בשליחות הסי-איי-איי האמריקאי, שנתן את ההוראה כשרות ללקוח (הישראלי). מעולם לא נמצא שום תימוכין לתיזה זאת.

בימים הראשונים של המילחמה עלתה הסברה כי ההוראה ניתנה עלידי שליטי עיראק. כבר אז חיפשו סדאם חוסיין ואנשיו תירוץ כדי להפסיק את המילחמה באיראן, שהם פתחו בה. היה מקום למחשבה שמילחמה בין ישראל והערבים תוכל לשמש כאמתלה לשביתת-הנשק בין שתי המדינות המוסלמיות.

ניחוש זה — והוא לא היה יותר מזה — בא מפני שעד אז האמינו המומחים שאברנידאל פועל כבגדאד. ואכן, אירגון זה הוקם ביוזמת עיראק, שרצתה להשתלט באמצעותו על העניין הפלסטיני. אברנידאל עצמו היה, לפני פרישתו מאש"ף, נציג פת"ח בבגדאד. במשך שנים פעל בחסות השרותים של עיראק.

אולם ביוני 1982 כבר היה המצב שונה לגמרי.

אחרי שעיראק החלה מתקרבת למערב, ואף אימצה לעצמה את הקו המציאותי של יאסר ערפאת, העתיק אברנידאל את מרכז אירגונו מבגדאד לרמשק. זה לא היה רק שינוי גיאוגרפי. אברנידאל ואירגונו הפכו כלי-שרת בידי השרותים הסוריים. ככל שהעמקתי לחקור, הסתבר לי מעל לכל שספק כי ההוראה לפגוע בשגריר הישראלי — ובכך לגרום למילחמת-הלבנון — באה מרמשק.

כמה מראשי אש"ף, שהחלפתי עימם ריעות על נושא זה, הגיעו גם הם בנפרד למסקנה זו. הם משוכנעים כי נשיא סוריה, חאפז אל-אסד, נתן את ההוראה לבצע את הפיגוע — ולבצעו במועד זה — כדי להביא לפלישה הישראלית.

הם גם מאמינים שהדבר נעשה אחרי פגישה סודית בין אריאל שרון ובין ריפעת אל-אסד, אחיו של הנשיא וראש השרותים החשאיים הסוריים.

די שתוצאות החקירה הזאת תהיינה מושלמות. היה חסר רק דבר אחד: המניע.

מדוע היו הסורים מעוניינים שצה"ל יפלוש ללבנון ביוני 1982?

הסורים לא היו מעוניינים בהתקפה של צה"ל על עמדותיהם בלבנון, מה גם שידעו כי ברית-המועצות לא תחוש לעזרתם אלא אם יותקף שיטחה של סוריה עצמה. במילחמה זו הנחיל צה"ל לסוריה מפלה קשה באוויר והיסל את הטילים הסוריים בלבנון. הסורים לא יכלו לדעת מראש שצה"ל ייכשל על הקרקע מול הצבא הסורי, ייכנס למארב כסולטאן-יעקוב ולא יצליח להגיע אל כביש ביירות-רמשק בגיזרה הסורית.

אסד הוא שועל ערמומי. אך גם הוא לא יכול היה לנחש מראש שבעיקבות מילחמה זו תיפול לבנון כולה לחיקו כפרי בשל. כפי שקורה עכשיו.

נותרה תעלומה. אך כמו שקורה לעיתים קרובות, גם לתעלומה זו יש פיתרון פשוט לגמרי, ביצת-קולומבוס ממש.

זהו: הסורים פשוט היו בטוחים שאריאל שרון לא יתקוף את הצבא הסורי. הם היו משוכנעים שיסתפק בהתקפה על "תשתית המחבלים".

מנהיג הסורי ניסה לחסל את אש"ף ב-1976, ולשם כך פלש אז ללבנון. אך הוא נכשל בקרבות על במדון וצידון. הסעודים הכריזו אותו או לוותר על המשך המיבצע.

אחרי פינוי ערפאת וכוחותיו בשלום מביירות, באוגוסט 1982, ניסה אסד להשמידם שוב בטרפולי שבצפון-לבנון, בסוף 1983. גם בפעם זו נכשל.

ביוני 1982 האמין אסד כי צה"ל עומד להוציא בשבילו את הערמונים מהאש.

הוא היה משוכנע כי צה"ל יפלוש ללבנון, ישמיד את הכוחות הצבאיים של אש"ף ואת מוסדותיו המדיניים, ילכוור או יהרג את יאסר ערפאת ועוזריו — ובצורה זו יגיש לאסד את אש"ף, ואת העניין הפלסטיני כולו, על מגש של דם ישראלי. לא עלה על דעתו שצה"ל יתקוף את הצבא הסורי, הדבר הוכח בעליל בחקירת השבויים הסוריים בימי המילחמה. הם לא התכוננו להתקפת צה"ל עליהם. הם הופתעו — ממש כמו חברי ממשלת-ישראל.

אומנם, אילו קרא אסד ביתר עיון את העולם הזה, היה יודע כי סילוק הצבא הסורי מלבנון הוא אחת מהמטרות העיקריות של המילחמה בעיניו של שרון, יחד עם השכנת "סדר חדש" בלבנון. אך אסד לא התייחס לכך ברצינות.

במו אנשים סיקחיים רבים, הוא לא לקח בחשבון את טיפשותם של אחרים.

הו הסיפור — וגם ועדת-חקירה מעולה, שתקדיש לכך מאות שעות של חקירה, לא תוכל אלא לאשר אותו. זהו גם התשובה לשלמה ולחווה ארגוב.

האם גרם הפיגוע בארגוב למותם של 654 חיילי צה"ל? **בוודאי שלא! לא הפיגוע גרם למילחמה, אלא להיפך: תוכנית-המילחמה היא שגרמה לפיגוע.**

אין המילחמה צריכה לרבוץ על מצפונו של ארגוב. היא לא פרצה בגללו.

להיפך: הזאת היה הקורבן הראשון של המילחמה המזוהמת הזאת.

מאת אורי אבנרי